

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 29.

Четвртак 22 Новембра 1918.
БЕОГРАД.

Излазе сваког дана у 7 сати изјутра.

Цена 20 п. дин. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописе и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

Политички и културни значај Југославије.

Када је Вилсон истакао принцип, да овај рат реши сва питања у свету, која су била сметња миру међу народима, и тиме се онемогуће будући ратови међу народима, ту је идеју најрадосније прихватио југославенски народ. Он је ту идеју радосно прихватио с тога, што је он највише patio од неправедности старог стања ствари. Снажан народ, са неизмерном тежњом ка слободи, југословенски народ није могао трпети угњетавање од страних народа и намегања стране културе. Зато је југославенско питање било једно од најважнијих у овоме рату, и оно је сада срећно решено.

Југославија сада постаје важан политички и културни фактор у Европи.

Политичка важност Југославије је у томе, што стварањем југославенске државе, престаје хегемонија Немаца и Маџара, што су Бугари устукнути у своје природне границе, чиме је решен читав низ проблема, који су досада давали повода трењу и угрожавали мир Европе. Позната је изрека, основана на искуству, да је Балкан легло пожара, и да је искрица са Балкана у стању да запали целу Европу. То се у ствари у овоме рату и обистинило. После стварања Југославије политичке прилике се у овом делу Европе консолидују на тако солидан и праведан начин, да је искључена свака могућност ратних сукоба у будућности. Југославија је фактор мира у Европи.

Бити фактор мира, не значи само повољан однос за непосредне суседе, него, као што видесмо, и за целу Европу, па према томе и за цео свет.

Колико је Југославија важна као политички фактор, нарочито као фактор мира, исто је она тако важна и као културни фактор. Непосредно ће културни значај Југославије имати утицај на првога суседа словенског, на Бугаре. Њима сад не остаје ништа друго, него да наставе природни ток у развоју своје културе, да се ослоне на Југославију. Утицај Русије ометао је тај природан ток, и поглавито тим утицајем Бугари су вештачки се одвајали од Срба, на које су били највише упућени, и са

којима су у своје време били у тешкој културној заједници. Осим тога, на прелазу од Запада ка Истоку, југославенска култура постаје важан фактор у међународном смислу Величина земље, број становништва, његова физичка и интелектуална снага, природна богатства и границе на два мора омогућиће Југославији, да за врло кратко време постигне ону културну висину, која јој је потребна, да буде равноправни члан заједнице културних светских народа, који уживаху благодети културе још у доба, када Југославени стењашу под туђинским јармом и пролеваху своју крв, да сачувају европску цивилизацију од варварске најезде.

В. П.

Ратне и политичке гести.

ЧЕСИ И АУСТРИЈА.

„Фремденблат“ доноси чланак о потреби попуштања од стране Аустрије према Чехословачкој републици. Ова је потреба поред осталог, веома неопходна због економских разлога.

ПОРТУГАЛСКЕ КОЛОНИЈЕ.

Португалска штампа истиче потребу, да Португалија као награду за учешће у рату, добије немачке колоније у Западној Африци.

САВЕЗНИЦИ У КИЈЕВУ.

Савезнички официри приспели су у Кијево, срдечно дочекани од украјинског хетмана Ђењикина. Савезничке трупе поселе су полазне железничке тачке. У Русији се положај большевика сваким даном погоршава.

ТРГОВИНА ПОСЛЕ РАТА.

Амерички професор Херон изјавио је у „Дели Телеграфу“ о трговини после рата:

„Намера Споразумних Сила, која је постојала пре закључења примирја, да се Централне Силе искључе из трговине, сада је беспредметна, и оне ће уживати она иста права, као и народи споразумних држава. Опасности неће бити, пошто је немачка ратна флота представљала једину опасност за слободно развијање трговине. На каквим ће основима бити створена могућност, да све нације подједнако уживају слободу мора и трговине, одредиће конференција мира, по принципима које је Вилсон истакао у својим познатим тачкама“

ПРОТИВ СПАХИЛУКА У МАЂАРСКОЈ.

Влада мађарског Народног Већа приступила је уређењу земљишног поседа у Мађарској, где највећи део земље припада великим поседницима, аристократији по рођењу и по кеси. Ту неправду у подели земље, неће више народ нигде на свету да трпи. Влада је јавно обећала земљу народу. Војници, који су пољопривредни радници, а немају земље или је имају мање од десет ланаца, пријављују се сад код својих општина и уписују се, да желе добити земље на обрађивање. Мађарски сабор ће решити, од кога ће се све одузети земља, која ће се раздати по јевтину цену с дугим роковима отплате, а добиће је само честити и исправни грађани. Архиепископ Чернох, поглавар католичке цркве у Мађарској, већ је изјавио, да ће црква уступити сва своја добра држави, јер владикама и онако не треба земље за њихова звања.

Улазак у храм народне светиње.*

Непобедни ратници!

Шестогодишњи ратни олуј вас је прекалио, очеличио као што градоносни облаци прекаљују крсташ-орлове! Са надчовечанском снагом долетосте нам и херојским канџама раскидосте ропске ланце, дигосте тешку гробну плочу, задахносте нас живом душом, осветлисте нас сунцем Слободе, окадисте нас миомирним мирисима мира, — и са нама заједно уђосте у храм народне светиње да одужемо свети дуг: да благодаримо Богу за дарована нам блага и, да се помолимо за покој душа светлих жртава....

Да. Као сури орлови винули сте се, а срцем Обилића и Сињелића полетали сте у топли загрљај ослобођене браће Срба, Хрвата и Словенаца, и с њима загрљени свечано походите храм народне светиње. Главе вам красе неувели венци славе а непобедне груди национ лне тробојке — симболи радости, љубави и моралне чистоте. Како сте нам светли, достојанствени, мили и узвишени наши ослободиоци! Не застаните на по пута славе ваще! Одшевлени усклици: „благословени сте ви, који идите у Име Господње“, — не

престају а бесмртни венци хвале још се плету јер су широке границе Српства и Југославије!?. . . .

У светим гренуцима, када се под окриљем хране народне светиње пише најславнија историја наше нације, — дужност је упитати се: где је храм народне светиње? Је ли он у престоници српског пијемонта? Је ли на Опленцу или у Такову? Је ли у задужбинама славних Немањића? Или у манастирима дивне Фрушке горе? Је ли у земљама дичне Херцег-Босне сестре Црне Горе, Далмације, Истре, Бачке, Баната и Славоније? Или у земљи браће Мрњавчевића? Или у престоницама старих краљева и царева? — Не. Није! Храм народне светиње је у срцима и душама Српског Народа! На његовим дверима као херувим у полету стоји двоглави бели орао са светим знамењем: „сунцем слободе Србин сија!“ Свети престо његовог олтара је подигнут на најстабилнијим стубовима: на самопожртвовању за част, име, слободу и правду; чувари су његови анђели мира и љубави а свету службу служи и бескрвну жртву приноси дух генија Српског Народа, који је однегован и подигнут светитељским рукама првог српског просветитеља Св. Саве. Зато је тако велика светиња нашег народног храма, и зато је тако силни и славни дух наших непобедних ратника, хероја и ослободиоца?!

Наши свети храмови и свете задужбине славних нам предака само су зато светли и величанствени што у њима обитава дух народног генија, и што се у њима васпитава и развија српска душа, у њима исповеда савест своју, у њима подгрева дар духа Божијег и причешћује се светим причешћем народних идеала....

О слави храма наше народне светиње зна цео културни свет. Њоме се поносе и одушевљавају наши моћни и племенити пријатељи — савезници. Са трона, где се у Име Божје изриче правда народима и државама, певају се химне славе светињи народног храма Јер је тај храм подигнут на

КОЛОСЕУМ

Представе почињу редним даном од 3—9 и по часова,
а недељом и празником од 2—9 и по часова.
Четвртком и понедеоником нов програм.

КОЛОСЕУМ

темељима и сазида од костију а покропљеносвећен бујицом источене крви најодбрањенијих српских синова...

Милост Божја даровала нам је дане свечаног уласка у храм наше народне светиње. Будимо достојни палих жртава и милости Божје! Једним срцем и једним устима принесимо на жртвеник храма народне светиње најчистије плодове: јаку веру, искрену наду, хришћанску љубав, милост, мир и правду.... (Кратак извадак из беседе г. Љ. С. Митровића, говорене на Ваведене у цркви Св. Марка.)

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

За југославенску децу.

Пошто се јавио врло велики број деце за мале четнике и планинке, потребан је Савезу малих четника и планинки већи број наставника и вођа. Умољавају се старије сокошке вође и млади људи који желе да учествују у васпитању омладине, да се пријаве друштву. За њих ће се одржати нарочити курс о скаутизму као упутство за рад са омладином по овој сист. ми. Режбања ће се изводити у зимској гимнастичкој вежбаоници Војне Академије.

Трамваји.

Од јуче у Београду саобраћају трамваји и за Грбље и Смедеревски Берам (V пруга).

Позивају се учитељи.

Г. г. учитељи Свет. Живковић, Ник. Јовановић, Ђока Јовановић-Гиланац, Димитрије Соколовић, Мих. Ступаревић, Мих. Станојевић, Срдан Новековић, Драгутин Младеновић и Свет. Поповић — позивају се да изведе доћи у суботу 24. ов. м-ца у 10 часова пре подне у канцеларију Српског Друштва Симића ул. бр. 21, ради договора о подели прилога од 13040 кр. за породице умрлих и изгинулих учитеља у ов. м-рату, а који је добивен преко Српског Друштва Црвеног Крста од Учитељског Дружења.

Црвени Крст.

Г. Лимитрије С. Биба, трг. из Београда, члан комитета за примање наменица у логору интерн раних — Нежидер, предао је Српском Друштву Црвеног Крста један вагон са разним намирницама и стварима, које су остале од прилога Српског Црвеног Крста у Берну. Све што је примљено пописује се и накнадно ће се објавити.

Свечана представа.

Прексинаћна представа у позоришту, гриређена у част браће Хрвата, Словаца и Срба, изасланика Народног Већа из Загреба, била је одлично посећена. Поред гостију из Загреба било је врло много одабране публике наше, тако да је позоришна дворана била пуна као око. Представа је ишла врло добро, јер су г. г. глумци, у омили сву своју добру вољу, труд и способност, да ово свечано вече испалине што боље.

Банкет.

Банкет у „Гранд Хотелу“, који је прексинаћ у част гостију из Загреба, изасланика Народног Већа, давала Краљевска Влада, био је сјајан. На банкету, који је почео у 10 ч. у вече, по повратку гостију из позоришта, учествовали су г. г. изасланици Народног Већа, г. г. министри Љ. Јовановић, Ђералд Мих. Рашић и Мом. Нинчић (с. Стојан

Протић) био је спречен слабошћу да дође), председник општине г. Мих. Марјан вић, многи бивши министри, виђени политичари и угледни грађани.

Профијантура.

Позивају се сви служитељи, мајстори и остало особље Дунавског ст. профијант слагалишта и Управе војне одеће који се налазе овде у Београду да се јаве одмах управнику ст. профијант слагалишта Дунавске дивизијске области, Карађорђева улица бр. 14

Савезничка посланства.

Са члановима Краљевске Владе, који још нису овде, долазе заједно и савезничка посланства, за која су већ спремљени станови. Тако, енглеско и белгијско посланство смештиће се у згради аустроугарског посланства; француско посланство у Пироћанчевој кући у Бирчаниној улици, где је било бугарско посланство, а америчко и грчко посланство у згради, где су и раније биле, у улици Кнеза Милана. Извештени смо, да ће сви они доћи још у току ових дана.

Бездушници.

Приметили смо, да већ долазе пиларице из Земуна, које доносе на продају разне наменице за живот, али шта то пмаже, кад их ухвате наши ратни трговци на ситно, па им откупе робу, рцимо за 100 круна, коју после нама продају за 200 кр. Тако н. пр., из Земуна се пренесу јабуке и овде продају за 5 кр. а после препродајци траже за килограм још један пут тлико. Може ли се наћи лека да с овом злу, овој правој дум кој отимачини стана на пут? Свакавајмо се од тих бездушника!

У интересу здравља.

Каже се да е чистоћ један од најбитнијих услова за чување и одржавање здравља. То је и неоспорно, Само што се без помоћних средстава то не постизава. Стога се и обраћамо повзанима, да се постарају, те да се што пре отвори парно купатило у Душановој улици. Нема сумње, да је и то једна од преких потреба по одржавање здравља, која се треба на сваки начин што пре подмирити.

Брашно по рејонима.

Оштина разлаје грађанству брашно за другу половину прошлог месеца (по нов м), а од сада ће се то раздавање регулисати по старом календару. Брашно (хлебно) даје се на купање од прошлог месеца, а цена му је сад лин. 1.20 или кр. 2.40 по килограму.

Дрва.

Ко хоће да купи дрва (навално, кад буду ст-гла), треба да се пријави у општинској канцеларији св. та рејсн.

Допутовали.

Господ: Јеремија Живановић народни посланик, професор и резерв. капетан, др-р Милан Пецић сан. тет. пуковник, др-р Д-мостен Николајев Ђ. Сава Мрциловић резерв. коњички капетан и Мића Жујовић кољички потпуковник.

Преминуо.

Пера К. Радовановић, пуковођињи трговац београдски, члан фирме Радовановић и Мијаил вић, преминуо је јуче 21. о. м. и биће сах ањен данас у 3 сата по подне. Опело у Саборној цркви, стан Симића ул. 13. — Вечан му покој!

Рековалесцентни официри.

Данас је дошао први транспорт босанским железницама, са ким су

дошла 23 наша рековалесцентна официра из Француске. То е први транспорт из Босне за Београд. Он је сад уређен, и тим ће путем долазити и намирнице.

Саобраћај водом.

Успостављен је регуларан саобраћај лађама између: Београда, Земуна и Панчева и Београда и Смедерева. Леће имају ову маршруту: Београд полазак 8 ч. Смедерево полазак 13.30 час. Зemun 9 ч. Београд 10 час. Панчево долазак 11.15 час. Панчево полазак 14 ч. Београд полазак 16 час. На овим лађама официри и војници савезничких војски, бће транспортовани бесплатно. Цивили морају платити карту, изузимајући државне чиновнике, који путују службеним послом. Адмирал Трубриц

Обзнана.

Све дозволе за продају лувнских препаћевина, које су издале непријатељске власти, престју вжити. Сваки који жели да продаје лувнске препаћевине по одређеним ценама, мора се појавити за нову дозволу Монополском Надзорништву, које ће издати поимену дозволу, док се не замене сталним дозволама. А оним догађајним продајцима, који су про авели дуван и цигарете скупље од одређених цена од стране Управе, неће се издати нове дозволе, а сав свој дуван и цигарете морају у року од 24 часа предати монополском надзорништву, гдје откупа по одређеним ценама. Ако који у овом року не преда свој дуван и цигарете, сматраће се као кријумчар и сва дуванска роба има му се одузети као кријумчарска.

Овако се има поступити и са продајцима, који буду добили неке привремене дозволе за продају дурана, ако буду пролавали дуван и цигарете скупље од одређених цена

Управник Д. ж. Монопола.

ОГЛАСИ

ОФИЦИРСКО одело, чизме од руског лака, црне фине цивил панталоне и салонске лак ципеле, све ново на продају. Београдска ул. 1 у авлији над чесмом. 1-3

Драгутин Павловић

обвезник 7, пука III поз., да се јави Кала Милана ул. 118, код Таковићке. 1-3

Управи трамваја и освељења потребни су два коња за вучу. Ко има на продају нека се обати овој управи. 1-2

Јавља се РАДИВОЈЕ РАДЕНОВИЋ, поднаредник I чете II бат. свој ј фамилији у селу Грмову, срезу гилански м. ок. ко овском, или Свирци, и моли да му се јави фамилија прко овог листа 2-2

Мој добри, племенити и незаборављени супруг

† ПЕРА К. РАДОВАНОВИЋ

трг. б оградск, члан фирме Радовновић и Мијајловић преминуо је после дугог и тешког боловања 21. ов. месеца у 75 год. старости.

Погреб ће бити у четвртак 22. ов. месеца у 3 сата по подне (по војничком времену).

Опело у Саборној Цркви.

Стан Симића ул. бр. 13.

1-3 Ожалошћени: супруга Даница, шурак Живко Живановић и остала родбина.

Стевану Петровићу

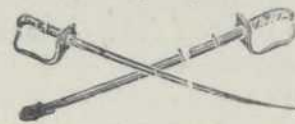
чиновнику фабрике дувана. Моли те доћи до мене (у мојој кући болест) сам. П. т. ебај си ми. ЖАРКО ЦВЕТКОВИЋ Слободе ул. 12. 1-2

ЛИСИЦЕ, оковратник и муф, ванредно лепа гарнитура, на продају. Београдска ул. 1. у авлији над чесмом. 2-3

I. СРП. МЕХАНИЧКО-ГАЛВАНО-ТЕХНИЧКИ ЗАВОД

Милутина С. Марковића

Теразије.

ИЗРАЂУЈЕ: официрске сабље, звезлице и вештачке ноге.

ВРШИ ОПРАВКЕ: машин писаћи, шиваћи, велосипеда, мотор бицикла и аутомобила. 1-6

Женске ШЕШИРЕ и сву модиску робу продајем знатно јевтиније

СИМА ЛАЗАРЕВИЋ

Кр Милана 120, близу „Славије“ 2-5

МАГИСТАР фармације или правник потребан је Апотеци у Гроцкој. За услове обратити се у радњи „Палестина“ Кнез Михајлова 28. 3-3

ВИНО чисто и природно, цеђено од грозђа из сопствених винограда, продаје на више и на мање по 6 круна литар.

БЕРА ЛАЗИЋ,

1-5 Земун. — Бежанска улица.

Мој добри и нежни брат

† Душан Поповић

уред. „Рад. Новина“

преминуо је 2 Новембра о. г. у Лондону.

2-3 Бранка Рајчевић.

У Суботу 24. г. м. лаваћу годишњи помен у цркви на нашем гробљу у 11 сати (по војничком) нашем никад не прежаленом

Милораду Стојановићу гимназијату.

Ову тужну вест јављам пријатељима, познаницима и друговима покојниковим.

Ожалошћени: отац Станоје Стојановић, кројач; мајка Драга; браћа: Лазар и Коста; ујац: др Ђока Јовановић и Светолик Јовановић остала по олица. 2-2